

К

КНУБА

Київський національний університет
будівництва і архітектури

К В А Л І Ф І К А Ц І Й Н А   Р О Б О Т А

Бакалавр · Спеціальність 123 «Комп'ютерна інженерія»

Архітектура цифрової тіні для автоматизованої лінії складання

Industry 4.0

Digital
Shadow

MQTT 5.0

CoppeliaSim

Grafana

В И К О Н А В

Гапончук Ярослав Валерійович

Н А У К О В И Й   К Е Р І В Н И К

К.т.н. доц. Гуменний Д.О.

Київ · 2026

Факультет автоматизації
і інформаційних технологій
Кафедра кібербезпеки
та комп'ютерної інженерії

Мета кваліфікаційної роботи

М Е Т А

Розробка та практична реалізація

Розробка архітектури цифрової тіні для автоматизованої лінії складання та її **практична реалізація** на базі **відкритого програмного забезпечення** з демонстрацією повного циклу від генерації телеметричних даних до візуального представлення оператору.

01

Об'єкт дослідження

Процес цифровізації автоматизованих ліній складання дискретних виробів

02

Предмет дослідження

Архітектура, методи та програмні засоби побудови системи цифрової тіні

03

Методи

Системний підхід, об'єктно-орієнтоване та потокове програмування, імітаційне моделювання

Актуальність та цінність роботи

I4

Industry 4.0

Активне поширення принципів Industry 4.0 серед промислових підприємств України та потреба в доступних масштабованих рішеннях для цифровізації виробництва

ISO

Стандарт ISO 23247:2021

Поява референсної архітектури цифрових двійників для виробництва, що формалізує термінологію та структурні принципи побудови систем

OSS

Open Source стек

Зрілість відкритих платформ Coppeliasim, Eclipse Mosquitto, Node-RED, InfluxDB, Grafana дає змогу замінити пропріетарні рішення

П РА К Т И Ч Н Е   З Н А Ч Е Н Н Я

Готовий до повторного впровадження шаблон цифровізації

Розроблена архітектура та усі програмні артефакти (Node-RED flows, схеми InfluxDB, шаблони дашбордів Grafana, MQTT-публікатор) можуть бути використані як base template для проектів цифровізації автоматизованих ліній різного призначення на машинобудівних та приладобудівних підприємствах.

1 ЗАВДАННЯ

Теоретичний аналіз Industry 4.0 та концепцій цифрового представлення

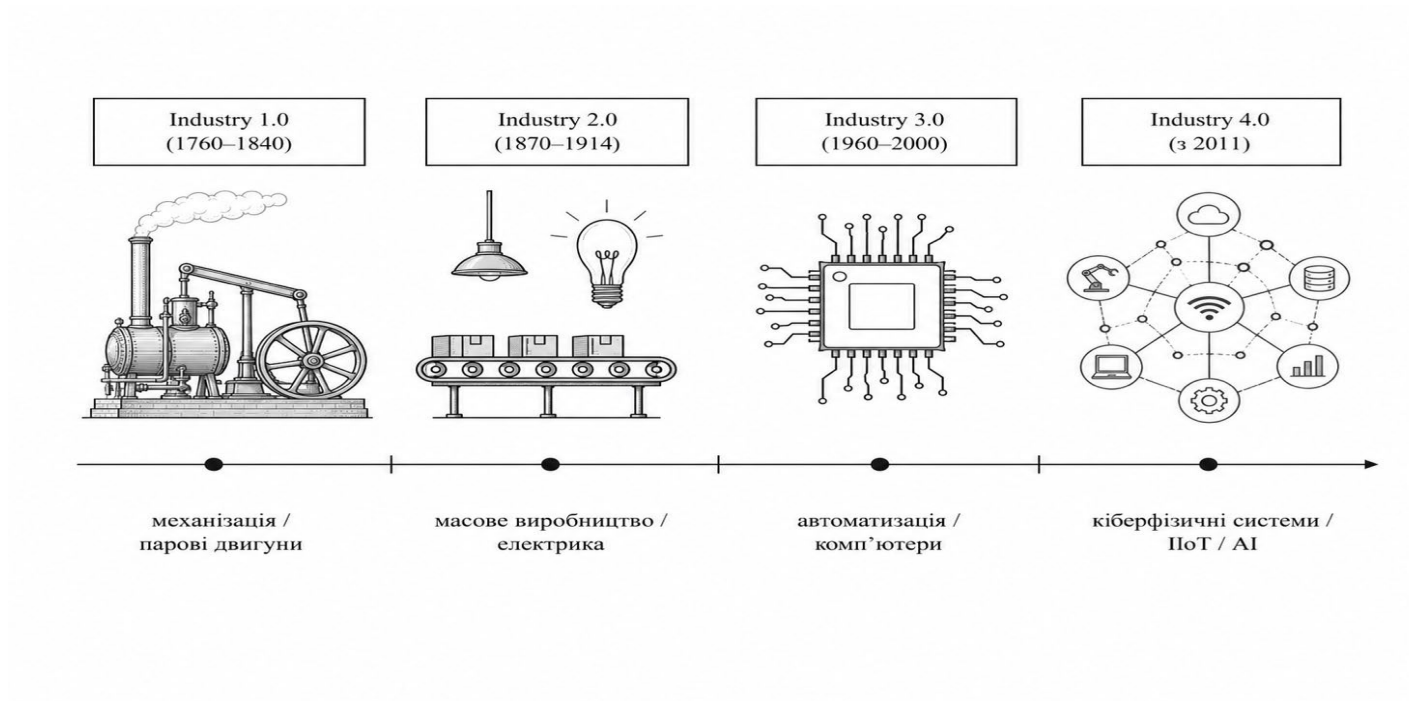

Рисунок 1 — Еволюція промислових революцій від Industry 1.0 до Industry 4.0

КЛЮЧОВІ КОНЦЕПЦІЇ

Три рівні цифрового представлення фізичного об'єкта

Критерій	Модел ь	Тінь	Двійник
Потік даних	Ручний	Однобічний	Двобічний
Синхронізація	Статична	Near-RT	Real-time
Керування	Немає	Моніторинг	Активне

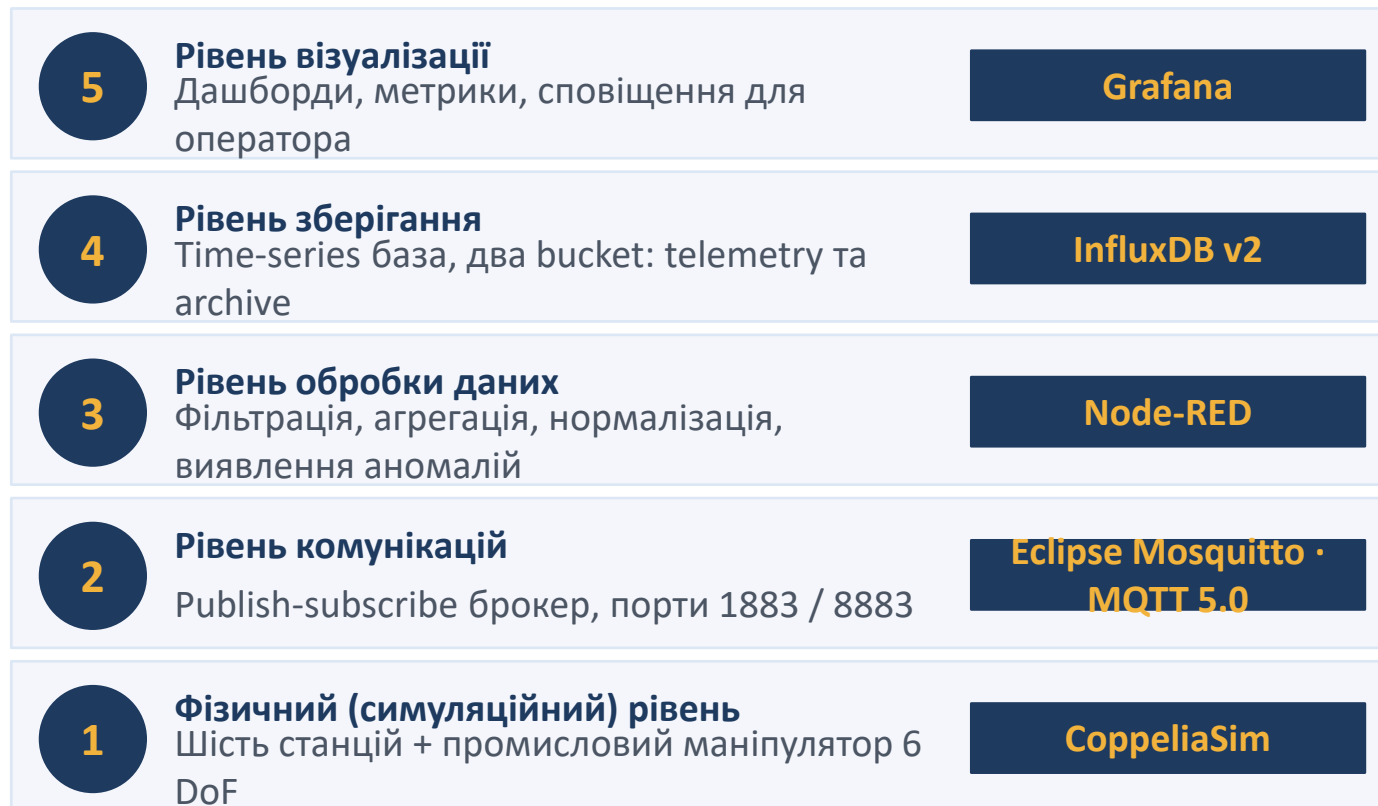
Цифрова тінь — оптимальний компроміс між простотою цифрової моделі та функціональністю двійника для задач моніторингу

2 ЗАВДАННЯ

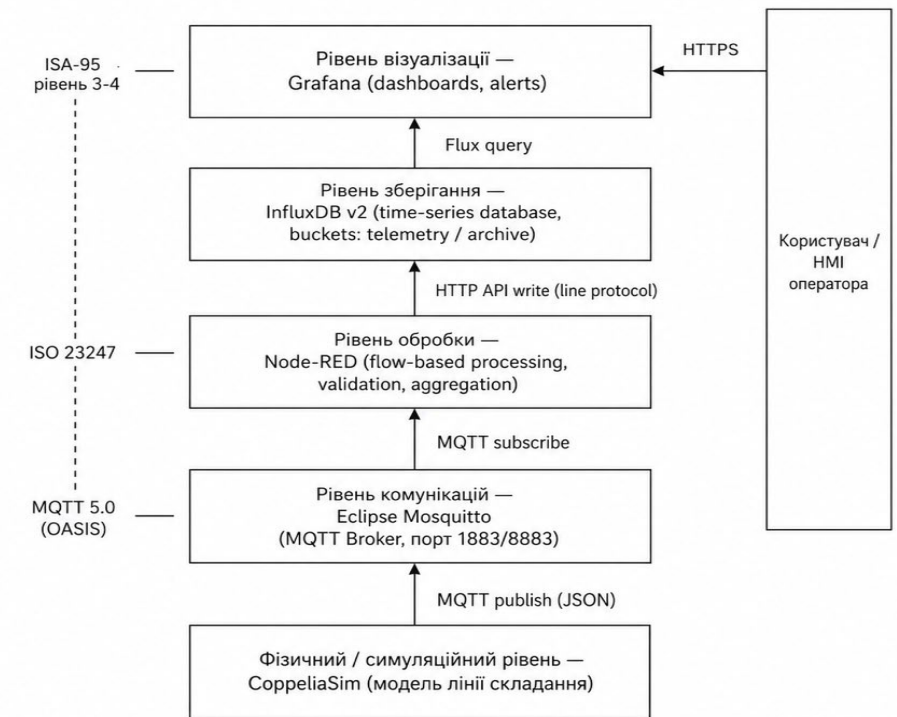
Багаторівнева архітектура системи цифрової тіні

П'ять функціональних рівнів

згідно з референсною моделлю ISO 23247

Загальна структурна схема системи цифрової тіні

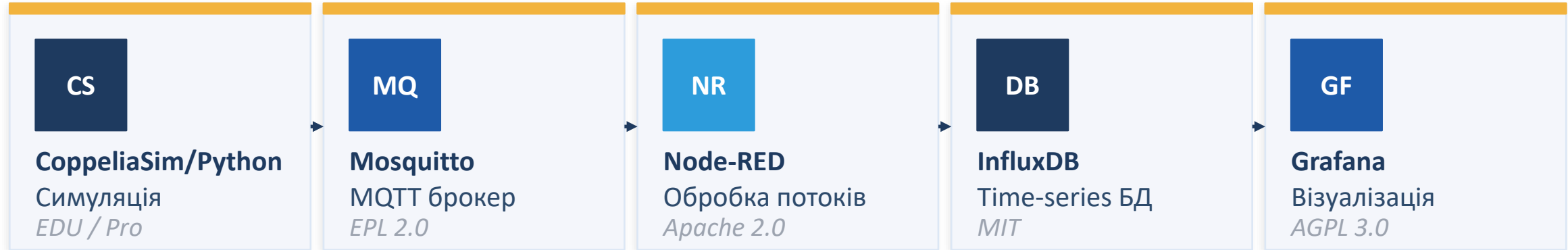
Односторонній потік даних — від фізичного об'єкта до цифрового представлення

Рисунок 3 — Загальна структурна схема системи

3

ЗАВДАННЯ

Вибір та порівняльний аналіз технологічного стеку

КРИТЕРІЇ ВИБОРУ КОМПОНЕНТІВ

- **Ліцензія**
Тільки відкриті ліцензії дозволяють вільне впровадження
- **Документація**
Активна спільнота та повна офіційна документація
- **Зрілість**
Тривала історія промислової експлуатації (5+ років)
- **Інтеграція**
Усі компоненти взаємодіють без власних адаптерів
- **MQTT 5.0**
Підтримка останньої версії стандарту OASIS 2019
- **Розширюваність**
Можливість додавати власні модулі та плагіни

4 ЗАВДАННЯ

Симуляційна модель автоматизованої лінії складання у CoppeliaSim

Рисунок 4 — Структурна схема технологічного процесу складання (6 станцій)

Станції лінії: S1 Завантаження → S2 Позиціонування → S3 Збірна → S4 Контроль → S5 З'єднання → S6 Маркування

ПАРАМЕТРИ МОДЕЛІ

6
робочих станцій
повний техн. цикл

6 DoF
пром. маніпулятор
KUKA KR6 / ABB IRB 1200

50 мс
крок симуляції dt
близько до реального часу

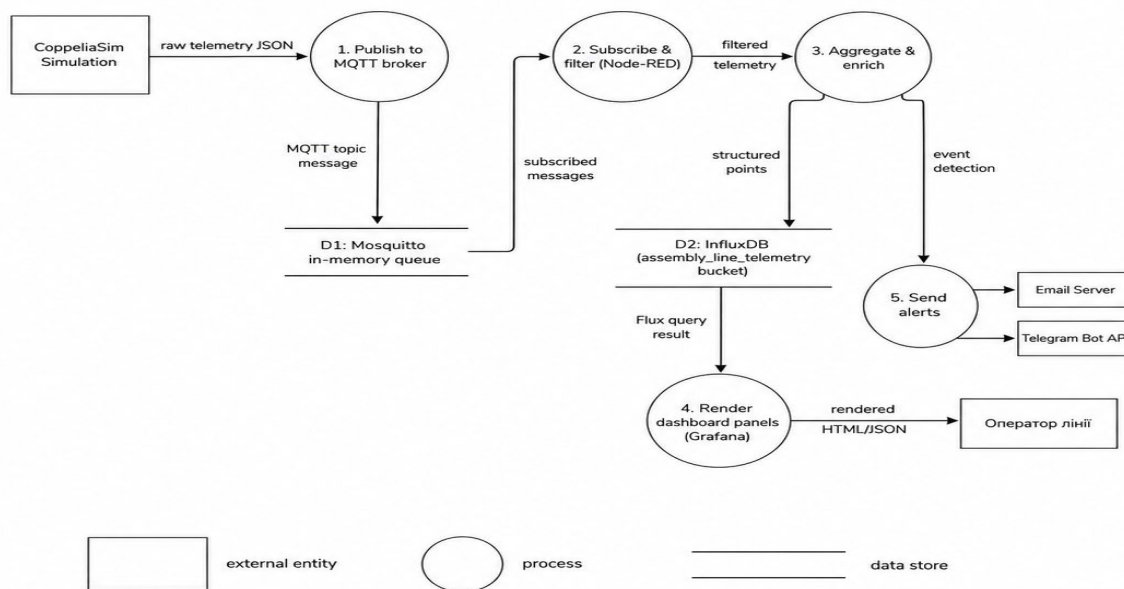
200
msg/s у пікові періоди
первинна вимога

5

ЗАВДАННЯ

Програмні модулі публікатора MQTT, потоків Node-RED та схеми InfluxDB

Діаграма потоків даних системи цифрової тіні (DFD рівня 1)

MQTT публікатор

CoppeliaSim → Mosquitto

- Структура тем: line/L1/station/N/{параметр}
- Чотирирівнева ієрархія, формат JSON
- QoS 0/1/2 відповідно до критичності даних

Node-RED flow

Понад 30 вузлів обробки

- Фільтрація шумів і дублікатів повідомлень
- Агрегація даних за 5 / 60 секунд
- Виявлення аномалій (правила + пороги)

InfluxDB схема

5 measurements, 2 buckets

- manipulator_telemetry: 10 Гц, joint_1–6
- conveyor_telemetry: 5 Гц, speed, current
- Downsampling 5-хв середніх раз на годину

Рисунок 5 — Діаграма потоків даних системи (DFD рівня 1)

6

ЗАВДАННЯ

Чотири інтерактивних дашборди в Grafana з системою сповіщень

Рисунок 6 — Дашборд «Виробничий моніторинг — Лінія L1»: cycle time, throughput, OEE

Чотири дашборди

- 1

Виробничий моніторинг
Cycle time, throughput, OEE по лінії L1
- 2

Стан обладнання станцій
Температура, струм, статуси кожної станції
- 3

Аналіз OEE
Availability, Performance, Quality за зміну
- 4

Аварійні події
Журнал alerts, маршрутизація сповіщень

СПОВІЩЕННЯ

· Telegram

7

ЗАВДАННЯ

Тестування системи за п'ятьма сценаріями та оцінка продуктивності

850 мс

медіанна затримка

вимога $\leq 5\,000$ мс

800 msg/s

пікове навантаження

вимога ≥ 200 msg/s

5 / 5

виявлені аномалії

усі сценарії пройдено

< 20 %

завантаження CPU

при $\times 4$ паралельних сесіях

П'ЯТЬ ТЕСТОВИХ СЦЕНАРІЇВ

Усі аномалії виявлено успішно

1	Нормальна робота	—	Базова лінія для порівняння
2	Перегрів маніпулятора	7 хв	Telegram
3	Зупинка конвеєра	< 1 с	Telegram (критичне)
4	Зростання cycle time	13 хв	Telegram
5	Втрата зв'язку з брокером	30 с	Telegram

Висновки кваліфікаційної роботи

МЕТУ ДОСЯГНУТО

Усі сім завдань виконано

- Розроблено архітектуру цифрової тіні відповідно до референсної моделі стандарту ISO 23247 з повним покриттям п'яти функціональних рівнів
- Реалізовано систему повністю на відкритих ліцензіях (CoppeliaSim, Mosquitto, Node-RED, InfluxDB, Grafana) без розробки власних протоколів обміну
- Усі функціональні та нефункціональні вимоги задоволено: медіанна затримка 850 мс при вимозі $\leq 5\,000$ мс, пропускна здатність у 4 рази вища за первинну
- Усі п'ять тестових сценаріїв пройдено успішно з виявленням аномалій від < 1 секунди до 13 хвилин відповідно до типу деградації

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

- **Прогнозне обслуговування**
Інтеграція алгоритмів машинного навчання для прогнозу відмов обладнання
- **Перехід до повного двійника**
Розширення моделі зі зворотним каналом керування та симуляційними прогнозами
- **AR / VR інтерфейс**
Інтерфейс доповненої та віртуальної реальності для оператора лінії
- **Інтеграція з ERP / MES**
Підключення до корпоративних систем за стандартом OPC UA

К Н У Б А

Київський національний університет будівництва і архітектури

Дякую за увагу

Готовий відповісти на запитання комісії

Архітектура цифрової тіні для автоматизованої лінії складання

Кваліфікаційна робота бакалавра · Спеціальність 123 «Комп'ютерна інженерія» ·

Київ 2026